

Ivan Langerholz:

Šola lepega vedenja.

4. V družbi z odrastlimi.

Ali ste bili že kdaj skupaj z Janezom Kimavcem ali z Minko Majavčevo? Z nobenim tujim človekom ne marata govoriti. Samo kimata ali pa odmajujeta. Beseda jima je konj, govorjenje nadloga, muka, strah. Če bi bila stara po tri ali po štiri leta, saj bi ju pustili na miru, vsaj v naši šoli; a ker imata že po osem in devet let, pa že morata vedeti, da tako trdovratno molčanje ni ne pravo in ne lepo.

Tone Trobčev ima pa med otroki vedno prvo besedo. Tega mu sicer nihče ni nevoščljiv, a da hoče celó med odrastlimi prodajati svojo puhlo modrost, to pa ne more biti prav. Nak, nak, Tone! Kjer odrastli govoré, tam naj mladina molči. Tvoja molčečnost bo ljudem všeč, tvoja modrost jim pa ni. Kadar te bo kdo kaj vprašal, takrat govori. Nič hujšega ni, kakor poslušati take nedorastle učenjake.

Ivanka Šepetavec — kaj bo pa s teboj? Pravili so, da si vpričo svoje tete, ki je prišla iz mesta, nekaj šepetala s sosedovo Malko in se pri tem polglasno posmehovala. To je pa grdo. Vpričo tujih ljudi skrivnostno šepetati in se posmehovati, je med dostojnimi ljudmi povsod strogo prepovedano. To ni dostojno. Vsak tujec se čuti užaljenega, če naleti na kaj podobnega.

Jaka Mevželj pa govori tako nerazločno, da ga ni mogoče razumeti. Kadar govoriš sam sebi, takrat govôri, kakor hočeš. Če pa govoriš z drugimi, takrat

pa le pazi, kako boš govoril: primerno glasno in razločno. Vpitje je grdo, mevžanje pa ni lepo.

Če s kom govoriš, stoj pred njim v primerni razdalji, ne tik pred njim. Glej mu v obraz, ne pa v tla ali pa kdo ve kam, morebiti celo s hrbtom proti njemu obrnjen, kakor to dela France Stranšek. Kakšen križ imamo z njim! Kar dopovedati si ne da, da je to grdo. Ni čudno potem, če mu kdo pravi, da je štor ali teslo ali še kaj hujšega.

Franca Počkaj pa ne more počakati, da bi kdo povedal, kar misli povedati. Kar v besedo mu pada. Če potem še Marica, njena sestra, začne pritrkavati, nastane cela zmešnjava. Vsaka poje svojo; revež pa je, kdor mora poslušati. Počakaj, otrok, da izgovori, kdor govori, potem pa ti povej, kar veš. Tako ravnajo olikani ljudje. Živali pa pojejo in vpíjejo druga čez drugo.

Še dokaj grje pa ravná Tončka Srdinova. Kar kdo pove, vse mu prestriže s prav neprimernimi besedami: »Lažeš!« — »Ni res!« — »Saj ti nič ne veš« in s takim. Počakaj, otrok, da ljudje povedó svoje, potem pa ti povej svoje, kakor veš. Začni pa na ta način: »Pri nas pa so takole povedali« ali pa: »Jaz sem pa malo drugače slišala« ali tako podobno. Ni pa lepo, če vpríčo drugih svojega bližnjega postavljaš na laž.

Miha Kladnik se je pa navadil, da vedno ponavlja v razgovoru nekatere besede: »Aha, no torej — veš, da —, mhm,« ali pa stoka, da je joj. Lepo to ni, zanimivo pa še manj.

Peter Potisek pa često ne razume, kar mu kdo pove. Potem pa prav neotesano vpraša: »Kogá? — Kogá ste rekli?« Že marsikdo je rekel, in po pravici: »Iz katerih hribov se je pa ta priklatil?« Pa se res

hribovci dandanes že marsikje dostojneje vprašujejo; tak-le pa, iz Ravnega dola doma, pa hribovcem dobro ime jemlje. Hribčeva Anica prav dobro ve, kako je treba vprašati, če ni kaj razumela. »No, Anica, kako?«

»Prosim, kaj ste rekli?«

Vidite, takó je prav. Tako se razgovarjajo olikani ljudje.

Paziti moramo tudi na to, kako naj odgovorimo imenitnejšim osebam, če nas o čem vprašajo.

Anica! Kako bi ti odgovorila na vprašanje gospoda učitelja: »Ali so mama še bolni?«

»Hvala za vprašanje, gospod učitelj! Mama so še vedno slabi.«

Dobro. Lahko bi pa tudi rekla: »Zahvalim; danes so že boljši« ali podobno. Ne pa kar tako, kakor govorijo v Divjakiji: »Kvaaa?!«

Lep odgovor je zlata vreden.

V družbi se šele človeka spozna. Tega ne pozabite, otroci! Ljudje opazujejo vaše vedenje bolj, kakor si vi mislite. V pričo drugih vaših nerodnosti sicer ne bodo grajali, ker bi to ne bilo primerno; a zapomnili si bodo vaše vedenje. Z grdim vedenjem si človek nikjer ne koristi.

